

VASTUU TIETEESTÄ JA OSAAJISTA

TIEDEPERUSTEINEN HYVINVOINTI JA KASVU

Demokratia ja sivistys ovat suomalaisen yhteiskunnan kivijalka. Tutkittu tieto antaa näille pohjan ja mahdollistaa toimivan yhteiskunnallisen päätöksenteon, lisää hyvinvointia ja osallisuutta sekä ylläpitää yhteiskuntarauhaa.

Kasvu syntyy uusista avauksista ja uudesta toiminnasta. Tiede ja koulutus ovat kestävä kasvun perusta, sillä uudistuminen ja kilpailukyky kumpuavat perustutkimuksesta ja osaavasta työvoimasta. Tiedeperusteista hyvinvointia ja kasvua tuetaan vahvistamalla kykyä tuottaa uusia ratkaisuja ja purkamalla hyvinvoinnin ja kasvun esteitä.

Vahvistetaan tieteen ja tutkimuksen toimintaedellytksiä

- Uudistetaan yliopistojen rahoitusmalli siten, että se mahdollistaa yliopistojen pitkäjänteisen perusrahoituksen ja kunnianhimoisen tutkimuksen. Siirrytään rahoitusmallissa tutkintojen ja julkaisujen määrien mittaamisesta toiminnan laadulliseen kokonaisarviointiin, jossa yliopistojen toimintaa tarkastellaan suhteessa niiden perustehtäviin. Sisällytetään professorien tutkimuskaudet osaksi tätä arviointia.
- Suunnataan T&K-rahoituslaissa mainittuja resursseja parlamentaarisen sopimuksen mukaisesti suoraan yliopistojen ja valtion tutkimuslaitosten perusrahoitukseen.
- Varmistetaan rahoitusta kaikille kilpaillun tutkimusrahoituksen tieteellisissä arvioinneissa menestyneille tutkimushakemuksille.

Tuottavuuden kasvu rakentuu professorikunnan ja muiden tutkijoiden yliopistoissa tekemän perustutkimuksen varaan. Tutkimuksen rahoituksen tulee olla ennakoitavaa ja pitkäjänteistä, ja sen esteet ja hidasteet pitää poistaa.

Yhteiskunnan menestys on riippuvainen tieteellisen tutkimuksen kansainvälisestä kilpailukyvästä. Suomi on jäänyt huolestuttavasti jälkeen korkeakouluissa tehdyn tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrässä ja rahoituksessa verrattaessa esimerkiksi Ruotsiin ja Tanskaan.

Nykyisen projektikohtaisen ja vahvasti kilpaillun tutkimusrahoituksen rinnalle tarvitaan pitkäjänteistä

ja riippumatonta tutkimusrahoitusta, jolla voidaan tehdä ensiluokkaista ja kunnianhimoista tutkimusta. Tämä mahdollistaa varhaiset läpimurtoinnovaatiot. Yliopistot ja tutkimuslaitokset tarvitsevat lisää perusrahoitusta, jotta ne voivat lisätä yhteistyötä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Myös kansainväliset tutkimushankkeet edellyttävät perusrahoitusta, kuten kansallista vastinrahaa.

Rahoitusmallia kehittämällä voidaan kannustaa yliopistoja uudistumaan, tekemään rohkeita avauksia ja lisäämään sektorien välistä yhteistyötä.

Hyödynnetään tutkittua tietoa kansallisen kokonaisturvallisuuden parantamiseksi

- Kohdennetaan osa puolustusmenoista yliopistoissa, Maanpuolustuskorkeakoulussa ja valtion tutkimuslaitoksissa tehtävään kansalliseen kokonaisturvallisuuteen liittyvään tutkimukseen.

Suomen kokonaisturvallisuus ja varautuminen erilaisiin turvallisuusuhkiin on noussut yhteiskunnassa aiempaa keskeisempään rooliin. Nato-maat ovat esimerkiksi sopineet nostavansa vuotuiset puolustusmenonsa yhteensä viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2035 mennessä.

Perustetaan tiedepoliittisen neuvonantajan tehtävä

- Perustetaan tiedepoliittisen neuvonantajan tehtävä valtioneuvoston kanslian alaisuuteen. Neuvonantaja on professori, joka valitaan pääministerin tueksi vaalikaudeksi. Neuvonantajalla on läsnä- ja puheoikeus muun muassa tutkimus- ja innovaationeuvoston, Suomen Akatemian ja Business Finlandin päättävissä kokouksissa.

Tieteen tekeminen on pitkäjänteistä työtä, joka vaatii vakaan, kannustavan ja ennustettavan toimintaympäristön. Tiedepoliittikkaa pitää valmistella huolellisesti, jotta tiede voi mahdollistaa teknologisia läpimurtoja ja yhteiskunnallisia innovaatioita sekä korkeaa elämänlaatua. Valtioneuvosto tarvitsee päätöksentekonsa pohjaksi uusinta tutkimustietoa sekä ajantasaisen ja perustellun näkemyksen.

OSAAJIEN LAADUKAS KOULUTUS

Sivistys on demokratian välttämätön edellytys. Yliopistoilla on yliopistolaissa määritelty tärkeä sivistystehtävä, johon kuuluu kriittisyys ja uuden tiedon tuottaminen.

Suomi tarvitsee korkeasti koulutettuja osajia kehittämään yhteiskuntaa ja yritystoimintaa. Työkäisen väestön määrän pienentyessä on tuettava inhimillisen pääoman kasvua saavutettavalla ja yhdenvertaisella koulutuksella. Jotta koulutus ja osaaminen pysyvät ajantasaisina, tulee niiden kehittämisessä hyödyntää tutkimuksesta saatavaa uusinta tieteellistä tietoa.

Turvataan opetuksen laatu vahvistamalla yliopistojen perusrahoitusta

- Turvataan opetuksen laatu vahvistamalla yliopistojen perusrahoitusta. Jatketaan yliopistojen tohtoripilotin ja valtion tutkimislaitosten post doc -ohjelman rahoitusta, ja kohdistetaan sitä myös yhteiskuntatieteellisille ja humanistisille aloille. Perustetaan yliopistoihin tutkimuslaitosten mallin mukainen post doc -ohjelma.

Vuodesta 2010 vuoteen 2024 valtion perusrahoitus yliopistoille on laskenut kokonaisuudessaan 6 prosenttia samalla, kun tutkintojen määrä on noussut 22 prosenttia.

Suomessa on tavoitteena nostaa korkeakoulutettujen määrää. Opiskelijakohtainen rahoitus on Suomessa kuitenkin jo nyt selvästi pienempi kuin Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa. Opetuksen laatu kärsii liiallisesta tehostamisesta. Kasvavat opiskelijamäärät tarkoittavat käytännössä massakursseja, vähäistä vuorovaikutusta opiskelijoiden ja professorikunnan välillä sekä ehtyvää tukea opinnäytetyön tekemiseen.

Korkeakoulutettujen määrän nostaminen lähivuosina ilman vastaavaa lisärahoitusta heikentää tutkimusedellytyksiä. Resurssien hupertessa tutkimuksen ajantasaisuus kärsii, mistä seuraa osaa-mistavoitteiden tosiasiallinen aleneminen ja osaa-mistason lasku.

Kehitetään yliopistoja ja ammattikorkeakouluja nykylainsäädännön pohjalta

- Kehitetään yliopistoja ja ammattikorkeakouluja nykylainsäädännön pohjalta. Tieteellinen tutkimus sekä tieteellinen ja taiteellinen tutkijakoulutus kuuluvat yliopistoihin. Professorinimikkeet kuuluvat yliopistoihin ja valtion tutkimuslaitoksiin.

Duaalimalliin perustuva työnjako mahdollistaa sen, että korkeakoulujärjestelmä toimii tehokkaasti ja kykenee vastaamaan yhteiskunnan asettamiin moninlaisiin haasteisiin. Duaalimallissa yliopistot erikoistuvat omiin tehtäviinsä ja ammattikorkeakoulut omiinsa. Autonomiset yliopistot voivat kehittää toimintaansa itsenäisesti omista lähtökohdistaan, lainsäädännön rajoissa.

Toimiva korkeakoulujärjestelmä mahdollistaa sen, että erilaiset oppijat voivat löytää itselleen parhaiten soveltuvan koulutuksen lähtökohdistaan riippumatta ja että yhteiskunta saa käyttöönsä parhaat osaajat eri tehtäviin.

Varmistetaan tutkijoiden tekijänoikeudet

- Varmistetaan jatkossakin lainsäädännössä professorikunnan ja muiden tutkijoiden oikeudet tutkimustensa tuloksiin, aineistoihin, teoksiin ja luovaan työhön. Mahdollistetaan, että tutkijat voivat hyödyntää immateriaalioikeuksiaan kaupallisesti.

Yliopistojen opetus perustuu tutkimukseen, ja tutkimuksen tason noustessa myös koulutuksen taso kohoaa. Tutkijoiden tekijänoikeudet varmistavat korkeatasoiset opetusaineistot, mahdollistavat innovaatiot ja tukevat osaltaan Suomen kilpailukykyä.

